

Od Redakcji

Drodzy Czytelnicy

Oddajemy do Waszych rąk nowy tom periodyku *Liturgia Sacra* – tom szczególny, otwierający kolejny etap w naszej historii. Od bieżącego roku czasopismo ukazuje się w formule rocznika, a nie jak dotąd półrocznika. Na tę zmianę wpływ miało wiele argumentów merytorycznych. Formuła rocznika pozwoli nam jeszcze lepiej planować publikowane treści, zachowując różnorodność tematyczną. Wierzymy, że nowy harmonogram prac redakcyjnych przyczyni się do zwiększenia efektywności organizacyjnej oraz do lepszego pozycjonowania czasopisma w rankingach i bazach bibliograficznych.

Zmiana rytmu łączy się również ze zmianami w zespole redakcyjnym i kolegium Rady Naukowej czasopisma. W tym miejscu pragnę podziękować tym wszystkim, którzy przez minione lata współtworzyli etos *Liturgia Sacra* – czy to poprzez czyny udział w pracach zespołu redakcyjnego, czy też poprzez cenne rady i wskazówki, które sprawiły, że nasze czasopismo stało się renomowaną platformą wymiany myśli naukowej na najwyższym akademickim poziomie. W sposób szczególnie pragnę podziękować mojemu poprzednikowi, ks. profesorowi Erwinowi Matei, który przez wszystkie lata był czynnie zaangażowany w redagowanie czasopisma, a od 2017 r. stał na jego czele, wzorowo organizując prace redakcyjne i obejmując swym mecenatem liczne inicjatywy związane z naszą działalnością. Niech skromnym wyrazem naszej wdzięczności wobec ks. Matei będzie zadedukowanie mu tego wyjątkowego numeru.

Nowa formuła przynosi także zmianę szaty graficznej czasopisma. Poprzednia, autorstwa ks. profesora Piotra Pawła Maniurki, przez przeszło trzy dekady przyczyniła się do wyjątkowej rozpoznawalności periodyku *Liturgia Sacra*. Wierzymy, że aktualna, której realizację wykonał Michał Grochoła, będzie naturalną kontynuacją trzydziestoletniej tradycji w odświeżonej wersji. Struktura rocznika pozostanie tożsama z dotychczasową, chociaż otwarci jesteśmy na tworzenie nowych działów, zależnie od zapotrzebowania Czytelników i zainteresowania Autorów.

Publikowane w prezentowanym numerze artykuły naukowe tworzą dwie przestrzenie: jedną tematyczną, a drugą różnorodną. Motywem tej pierwszej

stały się uczucia i emocje w liturgii. W przestrzeń tej problematyki wpisują się bezpośrednio trzy opracowania w dziale „Liturgia” i jedno w dziale „Muzyka w liturgii”. Ks. Bogusław Migut w artykule otwierającym niniejsze wydanie podejmuje próbę uchwycenia, czym jest kult ustanowiony przez Chrystusa, jakie miejsce zajmuje w nim człowiek oraz w jaki sposób rozum, wola i uczucia uczestniczą w jego celebracji i przedłużeniu w codziennym życiu. Kolejny tekst, autorstwa ks. Dominika Ostrowskiego, dotyczy zagadnienia zdziwienia rozumianego jako emocjonalną, negatywną reakcję na liturgiczne nowości lub anomalie, która może zakłócać przeżywanie misterium i osłabiać skuteczność łaski. Z kolei tekst autorstwa ks. Karola Litawy koncentruje się wokół zmysłu słuchu, który w wyjątkowy sposób angażuje człowieka do godnego i głębokiego przeżycia sprawowanej liturgii.

Kolejne artykuły działu „Liturgia” podejmują różnorodną problematykę (tzw. *varia*). Opracowanie ks. Janusza Królikowskiego stanowi prezentację wzajemnych relacji liturgii i sztuki. W dalszej części ks. Jerzy Adamaczyk podejmuje próbę ukazania zagadnienia dostępności kościołów dla wiernych w celu adoracji Eucharystii. Z kolei Maciej Frankiewicz w swoim studium proponuje refleksje na temat właściwego sprawowania miejsca sakramentu małżeństwa. Dział liturgiczny zamyka opracowanie Dawida Makowskiego, w którym autor przedstawia rolę świętych Apostołów Piotra i Pawła w obrzędach inauguracji pontyfikatu biskupa rzymskiego.

W dziale „Liturgie Orientu” publikujemy jedno opracowanie, w którym subdiakon Jakub Szyszko podejmuje zagadnienie recepcji soboru nicejskiego w liturgii ormiańskiej, która wykształciła własne święto wspominające 318 Ojców I Soboru powszechnego.

Część muzyczną rozpoczyna artykuł Susi Ferfoglii, który bezpośrednio nawiązuje do głównego wątku tematycznego związanego z emocjami w liturgii. Autorka szczegółowo analizuje jeden ze znaków chorałowej notacji muzycznej – *tristrophe*, która w połączeniu z tekstem i głębszym rozumieniem kontekstu liturgicznego, biblijnego, historycznego i muzycznego może stać się emocjonalnym wyrazem egzegezy Słowa Bożego. Szczegółowych zagadnień muzykologicznych dotyczy również tekst Miłosza Aleksandrowicza, który przedstawia praktykę organowej harmonizacji monodii liturgicznej (*plainchant*) w oparciu o podręcznik *Méthode pour l'harmonisation du plain-chant* (1867) autorstwa Antoine’a Hellégo – XIX-wiecznego francuskiego muzyka kościelnego i organisty. Kolejny artykuł, ks. Piotra Heroka, stanowi dokończenie interesującego cyklu rozważań przedstawiających muzyczne opracowania tekstu *Magnificat* wybranych kompozytorów luterańskich XVII i 1. połowy XVIII w.; tym razem przedmiotem analiz są utwory lipskie-

go kantora Jana Sebastiana Bacha. Następnie Agnieszka Drożdżewska prezentuje niezwykle oryginalne źródło zachowane częściowo w archiwum klasztorным na Jasnej Górze, a w całości w zbiorach dawnej kolekcji królewskiej w Dreźnie, którym jest alegoryczne oratorium pasyjne *Tragicomoedia seu Luctuosus Musici Chori de Passione Salvatoris Dei*, autorstwa o. Karola Mikołaja Juniewicza OSP-PE i Gasparo Ruthiniego, które w 1755 r. zostało ofiarowane królowej Polski Marii Józefie Habsburg. Dział muzyczny kończą rozważania Katarzyny Szyszki prezentujące najstarsze źródła do badań obrzędowości kolędniczej górali śląskich (z terenu Beskidu Śląskiego).

W dziale „Sztuka sakralna” Czytelnik znajdzie dwa artykuły. W pierwszym Mieczysław K. Leniartek podjął się zbadania wpływu uwarunkowań społecznych, politycznych i ekonomicznych, charakterystycznych dla płynnej nowoczesności, na współczesną architekturę sakralną. Z kolei artykuł Marcina Wiśłockiego stanowi próbę prezentacji sposobów, w jaki reformacja książęca, szlachecka i miejska odzwierciedliły się w treściach i funkcjach ideowych dzieł sztuki kościelnej oraz świeckiej XVI i początków XVII w.

W aktualnym zeszycie znalazł się również artykuł recenzyjny prezentujący monografię Mariusza Urbana dotyczącą twórczości religijnej Josepha Ignatza Schnabla (1767–1831), kapelmistrza wrocławskiej katedry oraz profesora i doktora *honoris causa* Uniwersytetu Wrocławskiego. Całość tradycyjnie zamyka dział poświęcony sprawozdaniom i recenzjom.

Nowa formuła czasopisma nie zmienia misji i ducha *Liturgia Sacra*. Wierzymy, że periodyk będzie nadal stanowił ważną platformę pogłębienia naukowej refleksji nad liturgią, muzyką i sztuką sakralną, a w ten sposób będzie wciąż przyczyniał się do rozumienia liturgii w duchu Soboru Watykańskiego II jako „źródła i szczytu” życia Kościoła.

W imieniu Redakcji
ks. Mateusz Rafał Potoczny
Redaktor naczelny „*Liturgia Sacra*”